

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Чернівецької області** щодо їх ділових очікувань*

II квартал 2020 року

Опитування проводилося після оголошення про
пом'якшення карантинних заходів

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Чернівецької області в II кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Чернівецької області у II кварталі 2020 року свідчать, що на тлі запроваджених протиепідеміологічних заходів респонденти очікують скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні в наступні 12 місяців та стримано оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств. Прогнозується зростання цін та девальвація національної валюти¹.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 27.3% (у попередньому кварталі – 9.1%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 34.1%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** 54.5% респондентів очікують інфляцію до 7.5%, у цілому по Україні – 54.9%. **Головним чинником інфляції** респонденти називають витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 54.5% респондентів (у попередньому кварталі – 45.5%), цілому по Україні – 68.2%;
- **фінансово-економічний стан своїх підприємств на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 9.1%). У цілому по Україні очікується погіршення фінансово-економічного стану підприємств – «мінус» 1.8% (таблиця);
- **зменшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – «мінус» 27.3% (у I кварталі 2020 року – 9.1%) (таблиця), у тому числі обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – «мінус» 66.7% (у I кварталі 2020 року – 0.0%). У цілому по Україні обсяги реалізації дещо зменшаться: баланси відповідей – «мінус» 0.1% та «мінус» 0.7% відповідно;
- **скорочення інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – «мінус» 10.0% і «мінус» 20.0% відповідно (у попередньому кварталі – 10.0% і 0.0% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 16.1% і «мінус» 10.5% відповідно;
- **скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 9.1% (у I кварталі 2020 року – «мінус» 20.0%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 17.3%;
- **більш стрімке зростання цін на товари/послуги, що купують підприємства** (баланс відповідей – 70.0%), **порівняно з цінами на товари/послуги власного виробництва** (баланс відповідей – 27.3%) (графік 6). На подорожчання товарів/послуг власного виробництва, за оцінками респондентів, найбільше впливатимуть ціни на сировину, матеріали та курс гривні до іноземних валют (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 54.5% і 36.4% відповідно (у I кварталі 2019 року – 54.5% і 90.9% відповідно) (графіки 4, 6).

Головним чинником, що обмежує спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають занадто високі ціни на сировину та матеріали (графік 5).

Респонденти планують брати банківські кредити виключно в національній валюті. Наявність інших джерел фінансування – головний стримуючий чинник залучення кредитних ресурсів (графік 9).

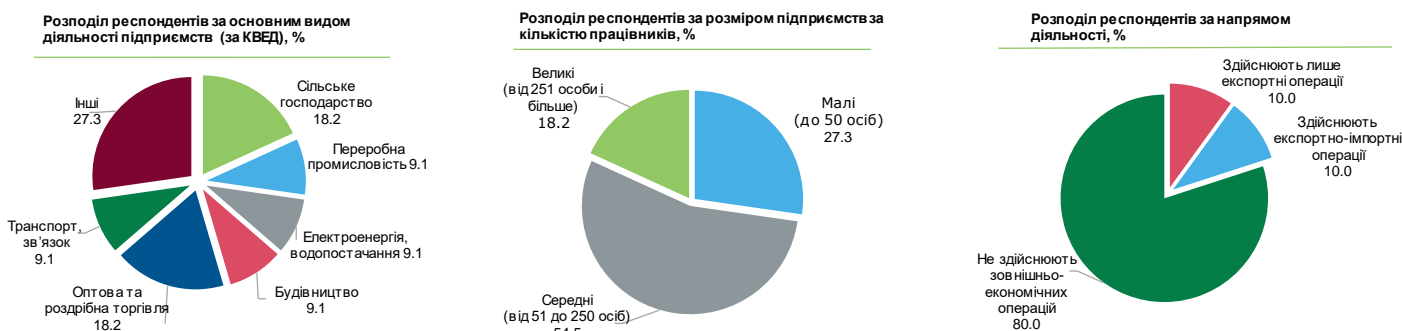
Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках, у цілому по Україні – 96.5%.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

- **поточний фінансово-економічний стан підприємств** погіршився і оцінюється як **поганий:** баланс відповідей – «мінус» 18.2% (у попередньому кварталі – 9.1%), у цілому по Україні – «мінус» 11.6%;
- **рівень залишків продукції власного виробництва** значно збільшився і є **вищий, ніж нормальний:** баланс відповідей – 50.0% (у попередньому кварталі – 0.0%);
- **ресурси виробничих потужностей збільшилися. Підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних ресурсів:** баланс відповідей – 9.1% (у попередньому кварталі – 0.0%).

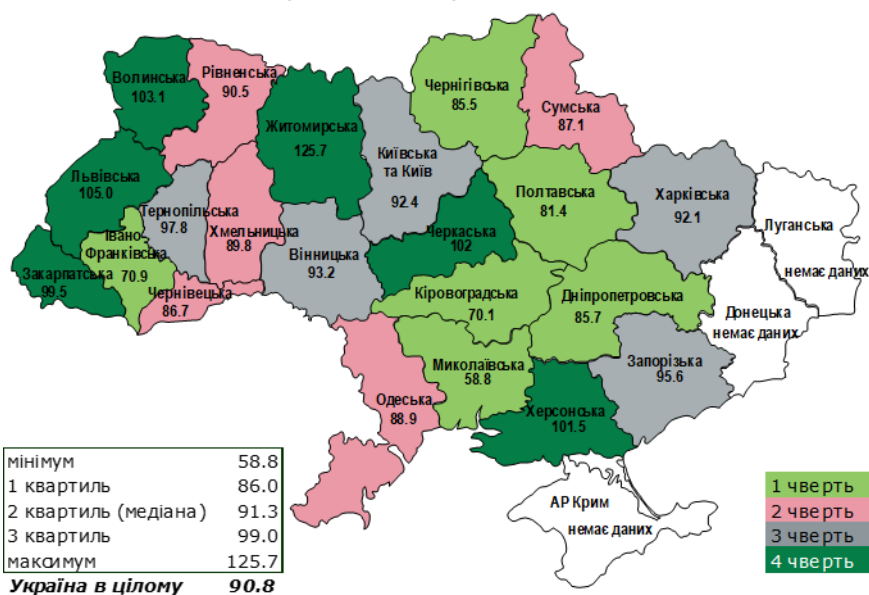
¹ Опитування проводилося після оголошення про пом'якшення карантинних заходів.

Паспорт вибірки^{2,3}

- період проведення – 05–28 травня 2020 року;
- опитано всього 11 підприємств;
- вибірка підприємств за видами економічної діяльності нерепрезентативна.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями⁴, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Чернівецької області щодо ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	II кв. 2019 р.	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.	II кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	18.2	20.0	20.0	9.1	0.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	22.2	20.0	9.1	9.1	-27.3
інвестиційних витрат на проведення будівельних робіт	0.0	22.2	0.0	10.0	-10.0
інвестиційних витрат на машини, обладнання та інвентар	10.0	11.1	-11.1	0.0	-20.0
кількості працівників	-18.2	-22.2	-9.1	-20.0	-9.1

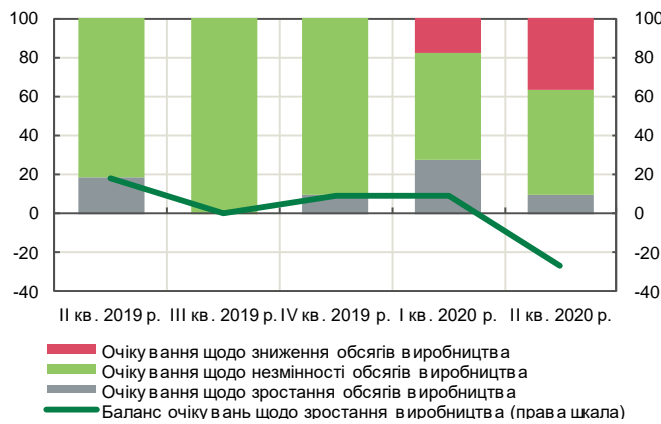
² Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

³ В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

⁴ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

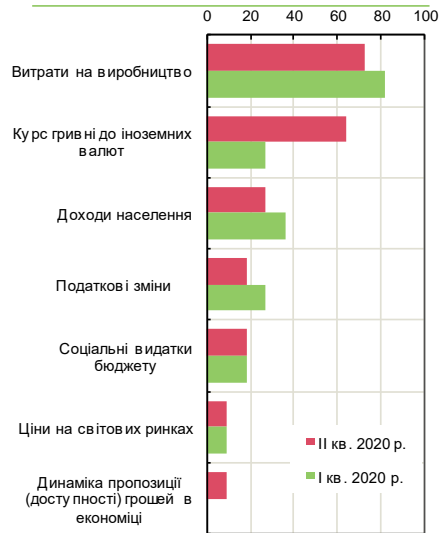
Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

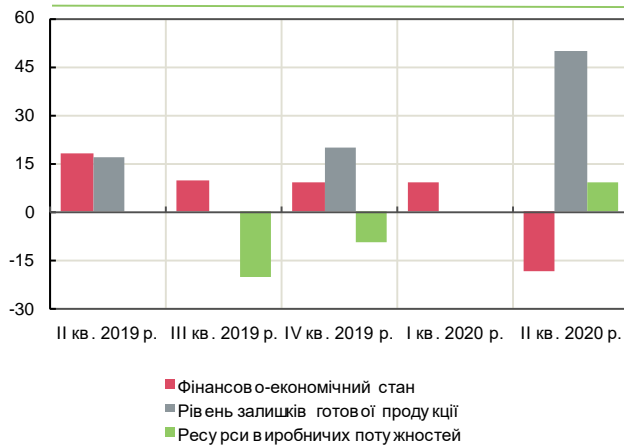
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

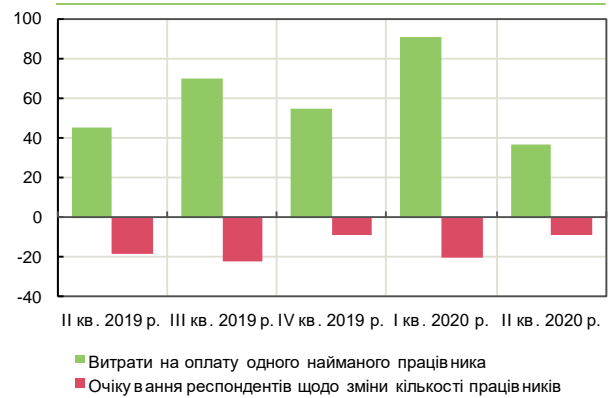
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

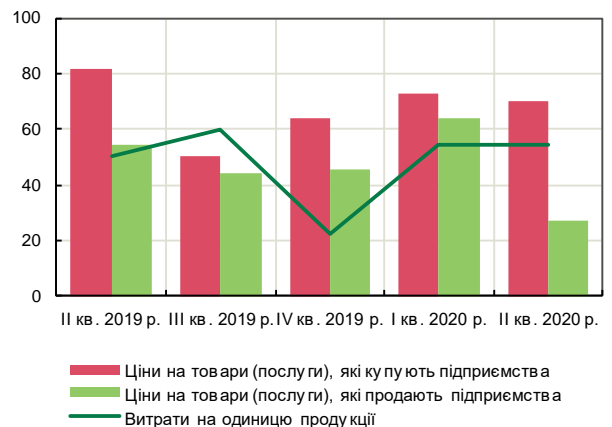
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

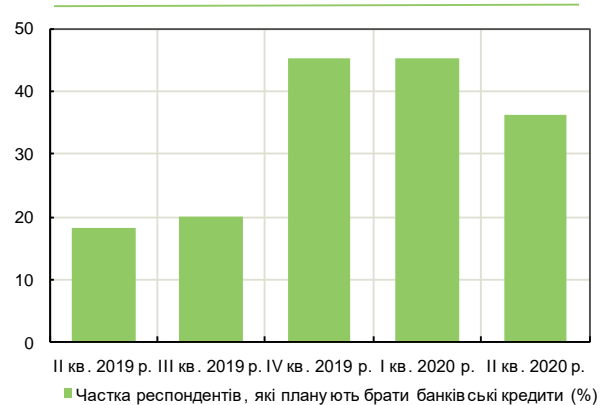
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

Графік 8

Питання щодо залучення банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

